

Сплата частини чистого прибутку господарськими товариствами з корпоративними правами держави: позиція Верховного Суду

Юлія ЮРИНЕЦЬ,

докторка юридичних наук, професорка,
професорка кафедри права та публічного управління,
Київський національний університет будівництва та архітектури,
ORCID [0000-0003-0281-3251](https://orcid.org/0000-0003-0281-3251), e-mail: iurynetsjulia@ukr.net;

Леонід БЄЛКІН,

кандидат технічних наук, старший науковий співробітник,
адвокат, індивідуальна адвокатська діяльність (м. Київ),
ORCID [0000-0001-8672-8147](https://orcid.org/0000-0001-8672-8147), e-mail: belkinleonid@ukr.net.

Анотація. Досліджено еволюцію правових позицій Верховного Суду щодо сплати частини чистого прибутку господарськими товариствами, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави, на користь приватних акціонерів у разі неприйняття загальними зборами рішення про нарахування дивідендів. Проаналізовано взаємозв'язок положень Закону України «Про акціонерні товариства», законів України про Державний бюджет, Закону України «Про управління об'єктами державної власності», Податкового кодексу України та Рішення Конституційного Суду України від 22 липня 2020 р. у справі № 3-313/2019. Показано, що Рішення Конституційного Суду України стало підставою для зміни законодавчої моделі правового регулювання, відповідно до якої у разі неприйняття рішення про виплату дивідендів господарські товариства, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави, зобов'язані сплачувати частину чистого прибутку не лише державі, а й іншим учасникам товариства пропорційно належним їм акціям (часткам). Доведено, що така законодавча конструкція спрямована на забезпечення конституційного принципу рівності суб'єктів права власності та недопущення дискримінації меншості акціонерів. Особливу увагу приділено аналізу судової практики Верховного Суду. Встановлено, що в постанові від 06 лютого 2025 р. у справі № 910/13331/23 Верховний Суд пов'язував виникнення права акціонера на отримання частини чистого прибутку з необхідністю прийняття рішення загальними зборами акціонерів. Натомість у постанові палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду від 13 квітня 2026 р. у справі № 910/6208/24 від цієї правової позиції було відступлено. Обґрунтовано, що Верховний Суд фактично сформував нову правову конструкцію, відповідно до якої виплата дивідендів і виплата частини чистого прибутку є двома самостійними правовими механізмами розподілу прибутку господарського товариства. Перший механізм реалізується лише на підставі рішення загальних зборів акціонерів, тоді як другий виникає безпосередньо із закону у випадках, спеціально визначених законодавством, і не залежить від прийняття корпоративного рішення. Доведено,

що хоча дивіденди та частина чистого прибутку мають спільну економічну природу, вони не є тотожними юридичними категоріями. Зроблено висновок, що палата Верховного Суду не лише усунула прогалини в судовій практиці, а й надала системне тлумачення взаємопов'язаних норм корпоративного, бюджетного та конституційного законодавства. Важливим результатом постанови стало також формування нового стандарту корпоративної поведінки, відповідно до якого отримання державою частини чистого прибутку за одночасного позбавлення такого права інших акціонерів кваліфікується як зловживання правом та порушення принципів добросовісності, справедливості й рівності учасників корпоративних правовідносин. Отримані результати можуть бути використані під час подальшого розвитку судової практики щодо захисту прав міноритарних акціонерів та вдосконалення законодавчого регулювання розподілу прибутку господарських товариств з корпоративними правами держави.

Ключові слова: частина чистого прибутку, дивіденди, корпоративне право, корпоративні права держави, Верховний Суд, добросовісність, зловживання правом.

Надійшла: 29.07.2026. Прийнята: 31.08.2026. Опублікована онлайн: 10.09.2026. Надрукована: 30.10.2026

© Юринець Ю., Белкін Л., 2026

Ліцензія відкритого доступу: [CC BY 4.0](#)

Постановка проблеми

Ст. 158 Цивільного кодексу України (ЦК України) визначено, що акціонерне товариство може виплачувати акціонерам частину свого чистого прибутку з розрахунку на одну належну їм акцію певного типу та/або класу. Однак далі ця норма продовжена таким чином: «Порядок виплати дивідендів визначається законом та статутом акціонерного товариства». Така конструкція дозволяє деяким науковцям і практикам стверджувати, що акціонери можуть отримувати частину чистого прибутку господарського товариства лише у формі дивідендів [1]. Зокрема, документ «Державна дивідендна політика» розмежовує поняття «дивіденди», що сплачуються на користь держави господарськими товариствами, та частину чистого прибутку, що сплачується на користь держави унітарними підприємствами [2].

Натомість твердження про те, що *жодних інших виплат, окрім дивідендів, за результатами розподілу чистого прибутку товариства чинним законодавством на користь акціонерів не передбачено*, спростовується, як мінімум, положенням підп. 14.1.49 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України (ПК України), у якому дивіденди визначаються як форма розподілу прибутку юридичної особи між власниками корпоративних прав, і для цілей оподаткування прирівнюються до дивідендів також інші виплати, пов'язані з розподілом чистого прибутку. Це положення має принципове значення для з'ясування правової природи частини чистого прибутку, що сплачується господарськими товариствами з державною участю, оскільки дає змогу встановити, чи є такий платіж різновидом дивідендів або самостійним правовим явищем. Власне, в цій нормі, **крім дивідендів**, прямо передбачено також і інші підстави розподілу **чистого прибутку** (його частини) і отримання у зв'язку із цим платежу від господарського товариства.

У зв'язку із цим, серед спірних питань, що виникли в судовій практиці та відобразили одну з проблем правового регулювання діяльності суб'єктів господарювання державного корпоративного сектору економіки, зокрема акціонерних товариств, державна частка у статутному капіталі яких перевищує 50 % чи становить величину, яка забезпечує державі право вирішального впливу на господарську діяльність цих

суб'єктів (далі — акціонерні товариства за участю держави), було **право міноритарного акціонера на одержання частини чистого прибутку таких товариств** у випадку, коли не проводили загальних зборів товариства і відповідно не ухвалювали рішення про розподіл чистого прибутку і виплату дивідендів [3, с. 75]. Це право підтверджено у рішенні від 22 липня 2020 р. Конституційного Суду України у справі № 3-313/2019 [4] за конституційною скаргою Акціонерного товариства «Закритий недиверсифікований венчурний корпоративний інвестиційний фонд «Аванпост» щодо відповідності Конституції України (конституційності) абз. 8 ч. 5 ст. 11 Закону України «Про управління об'єктами державної власності». У цьому рішенні, враховуючи також положення ст. 13 Конституції України, реалізована основна ідея про те, що є неконституційною така ситуація, коли серед акціонерів товариства є як держава, так і приватні акціонери, але відповідна частина прибутку акціонерного товариства сплачується тільки державі і **не сплачується «іншим учасникам товариства»**. Таку законодавчу практику Конституційний Суд України визнав **дискримінаційною** і дійшов висновку, що абз. 8 ч. 5 ст. 11 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» суперечить ч. 1 ст. 8, ч. 4 ст. 13, ч.ч. 1, 4 ст. 41 Конституції України.

Як реакцію на таке рішення Верховна Рада України, приймаючи закони про бюджет на відповідний рік, вносила вимогу, відповідно до якої якщо відповідні господарські товариства (понад 50 % статутного капіталу яких належать товариствам, що повністю перебувають у державній власності) до 01 травня року, наступного за звітним, не ухвалили рішення про виплату дивідендів, вони зобов'язані до 01 липня перерахувати до державного бюджету та іншим учасникам товариства частину чистого прибутку, пропорційну їхнім часткам у статутному капіталі. Розмір таких відрахувань визначається встановленими на відповідний рік базовими нормативами, але не може бути меншим ніж 90 % чистого прибутку (ст. 21 Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік»; ст. 20 Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік»; ст. 20 Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік»; ст. 20 Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік»; ст. 19 Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» [3, с. 81; 5, с. 134]).

Таким чином, починаючи з 2021 року, Закон стабільно покладає на господарські товариства, які потрапляють під ознаки, встановлені цитованими нормами законів, обов'язки щодо сплати частини чистого прибутку, зокрема і на користь акціонерів, інших, ніж держава, і ця позиція законодавця є усталеною. Ця норма сформульована як імперативна і не потребує жодних додаткових рішень органів управління товариства, окрім рішення про нарахування/не нарахування дивідендів до 01 травня року, що настає за звітним. Однак деякі акціонерні товариства, особливо Акціонерне товариство (далі — АТ) «Укрнафта», зайняли різко негативну позицію щодо виплати частини чистого прибутку на користь акціонерів, інших, ніж держава [3; 5], що потягнуло за собою низку судових спорів, наприклад, у справах № 910/13331/23 та № 910/6208/24 [5; 6], де Верховний Суд не став беззаперечно на користь акціонерів.

Отже, питання справедливого вирішення спорів щодо отримання приватними акціонерами частини чистого прибутку АТ при виплаті такої частини на користь держави є актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Дослідження проблеми сплати частини чистого прибутку господарськими товариствами, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави, вкрай

малочисельні [3, 5–7]. Зокрема, у статті Н. Я. Якимчук, Ю. Б. Хапка [7] розглядається сплата частини чистого прибутку унітарного підприємства, і це не стосується приватних акціонерів, які у складі унітарного підприємства відсутні. У дослідженні Н. Я. Якимчук, Ю. Б. Хапка, О. А. Музики-Стефанчук [8] розглядаються питання виплати на користь держави дивідендів, рішення про виплату яких приймається у звичайному порядку відповідно до Закону України «Про господарські товариства». Д. А. Леонов, Б. С. Стеценко [9] визначили проблеми, які створює для підприємств недосконала дивідендна політика, що її реалізує держава як власник. У нормативно-правовій базі України зафіксовано кілька положень, що визначають обов'язковий характер виплати дивідендів підприємствами, де держава має вирішальний вплив. Отже, в цьому випадку також не ставиться питання про інтереси приватних власників.

Тільки протягом 2025 року з'явилася низка робіт [3; 5; 6], де автори, ґрунтуючись на висновках Рішення Конституційного Суду України від 22 липня 2020 р. у справі № 3-313/2019 [4] та наступних законодавчих актах, наголошують на дотриманні безумовної рівності приватних акціонерів і держави як акціонера щодо отримання частини чистого прибутку саме як частини чистого прибутку, без дотримання процедури прийняття рішення про виплату дивідендів, якщо рішення про виплату дивідендів не приймається зовсім. З цього ж року принцип безумовної рівності приватних акціонерів і держави як акціонера фіксується у Політиці державної власності, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2024 р. № 1369 [10] (далі — Політика державної власності), де наголошується на необхідності дотримання принципу справедливості та рівне ставлення до всіх акціонерів (учасників), що полягає в забезпеченні рівних прав акціонерів (учасників) товариства (п. 5 п. 48 розд. V та п. 7 п. 93 розд. VII Політики державної власності). Водночас залишається відкритим аналіз ставлення судової влади до виплати акціонерними товариствами за участю держави частини чистого прибутку на користь приватних акціонерів, якщо рішення про такі виплати загальними зборами акціонерів не приймалися.

Отже, дослідження ставлення Верховного Суду до проблеми сплати частини чистого прибутку господарськими товариствами, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави, на користь приватних акціонерів є актуальним.

Дослідницька мета

Мета статті — дослідити позицію Верховного Суду щодо проблеми сплати частини чистого прибутку господарськими товариствами, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави, на користь приватних акціонерів, якщо окремі рішення про такі виплати загальними зборами акціонерів не приймалися.

Виклад основного матеріалу дослідження

Як зазначено вище, первісно український Верховний Суд, всупереч нормам зазначених вище законів України «Про державний бюджет» [3, с. 81; 5, с. 134], зокрема ст. 20 Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік», розглядаючи відповідну касаційну скаргу АТ «Укрнафта», не підтримав акціонерів, які вимагали виплати їм частини чистого прибутку за 2021 рік. Так, у Постанові від 06 лютого 2025 р. у справі № 910/13331/23 Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду [11] Верховний Суд звернув увагу, що відповідно до Закону України «Про акціонерні товариства» саме загальні збори акціонерного товариства є органом, уповноваженим приймати рішення щодо розподілу прибутку і збитків товариства. Тому порядок спрямування частини чистого прибутку на виплати акціонерам визначається не лише положеннями спеціального

законодавства, а й відповідним рішенням загальних зборів товариства. У зв'язку з цим, суд зазначив про необхідність встановлення факту прийняття загальними зборами рішення щодо розподілу прибутку за відповідний період, зокрема щодо виплати дивідендів та визначення їхнього розміру [11].

Таким чином, Верховний Суд визнав за необхідне прийняття додаткового рішення зборів акціонерів про виплату частини чистого прибутку, хоча проігнорував той факт, що емітент сплатив частину нарахованої до сплати частини чистого прибутку на користь держави без такого рішення, а також ототожнив частину чистого прибутку безпосередньо з дивідендами.

Такий підхід виходить з ототожнення частини чистого прибутку і дивідендів як юридичної форми частини чистого прибутку. Водночас ще відповідно до Закону України «Про управління об'єктами державної власності» законодавець вимагав сплати частини чистого прибутку, **незалежно** від наявності (відсутності) рішення загальних зборів акціонерів про виплату дивідендів або відповідної частини чистого прибутку. Однак цим законом така вимога поширювалася лише на платежі на користь держави як акціонера. Рішенням Конституційного Суду України від 22 липня 2020 р. у справі № 3-313/2019 [4] ця норма визнана дискримінаційною щодо приватних акціонерів. Це поставило перед законодавцем завдання усунути таку дискримінацію, що було вирішено прийняттям законів «Про Державний бюджет України» на відповідний рік [3, с. 81; 5, с. 134], де прямо передбачалася імперативна норма сплати частини чистого прибутку не тільки на користь держави, але й приватних акціонерів — без спеціального рішення загальних зборів акціонерів щодо цього. Однак такий підхід отримав заперечення деяких судів [6].

Надалі цю проблему розглядав Верховний Суд у справі № 910/6208/24. Однак згідно з ч. 1 ст. 302 Господарського процесуального кодексу України (ГПК України), суд, який розглядає справу в касаційному порядку у складі колегії суддів, може відступити від попередніх висновків колегій суддів з подібного питання, але тільки шляхом передачі такої справи на розгляд колегії суддів з цієї ж палати або у складі такої палати. Виходячи з цього, колегія суддів, що розглядала справу № 910/6208/24, дійшла висновку, що існує необхідність відступити від висновку щодо застосування норми права в подібних правовідносинах, викладеного в раніше ухваленій постанові Верховного Суду у складі колегії від 06 лютого 2025 р. у справі № 910/13331/23 Касаційного господарського суду, тому для формування за наведених вище обставин єдиної правозастосовної практики справу № 910/6208/24 на підставі ч. 1 ст. 302 ГПК України необхідно передати на розгляд судової палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду [12] (далі — корпоративна палата).

Ухвалою від 13 листопада 2025 р. у справі № 910/6208/24 Верховний Суд у складі суддів корпоративної палати [13] визнав за необхідне прийняти до розгляду цієї палати справу № 910/6208/24.

За цією справою корпоративна палата прийняла постанову від 13 квітня 2026 року, яка на сьогодні є остаточною і оскарженню не підлягає [14]. Цю постанову було прийнято на користь акціонера(ів).

Розглядаючи цю справу, корпоративна палата докорінно переглянула підхід, сформульований у Постанові від 06 лютого 2025 р. у справі № 910/13331/23. Якщо раніше Верховний Суд виходив із того, що виплата акціонерам частини чистого прибутку можлива лише в сукупності із рішенням загальних зборів про розподіл прибутку, то палата дійшла висновку про існування самостійного, **імперативно встановленого законом механізму виплати частини чистого прибутку**

у випадках, коли рішення про нарахування дивідендів у визначений законом строк не прийнято.

Верховний Суд зазначив, що загальне правило корпоративного законодавства, дійсно, передбачає виплату дивідендів лише на підставі рішення загальних зборів акціонерів. Водночас ст. 20 Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» встановлює особливий правовий режим для господарських товариств, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави. За змістом цієї норми неприйняття рішення про виплату дивідендів до 01 травня року, що настає за звітним, не звільняє товариство від обов'язку здійснити розподіл частини чистого прибутку. У такому випадку закон безпосередньо покладає на товариство обов'язок до 01 липня відповідного року сплатити частину чистого прибутку як державі, так і **іншим учасникам товариства пропорційно розміру належних їм акцій (часток).**

Обґрунтовуючи такий висновок, корпоративна палата звернулася не лише до положень спеціального законодавства, а й до конституційних принципів рівності суб'єктів права власності, добросовісності та заборони зловживання правом. При цьому визначальне значення було надано Рішенню Конституційного Суду України від 22 липня 2020 р., яким неконституційною визнано ситуацію, за якої в разі неприйняття рішення про виплату дивідендів частину чистого прибутку отримувала лише держава, тоді як інші акціонери були позбавлені відповідних виплат.

Палата звернула увагу на те, що після ухвалення зазначеного рішення Конституційного Суду законодавець змінив модель правового регулювання, передбачивши обов'язок виплачувати частину чистого прибутку не лише державі, а й усім іншим учасникам товариства. Такий підхід, на думку Верховного Суду, є спеціальним механізмом захисту майнових інтересів як держави, так і меншоритарних акціонерів, який застосовується незалежно від ухвалення загальними зборами рішення про виплату дивідендів.

Особливу увагу корпоративна палата приділила оцінці поведінки держави як мажоритарного акціонера. Верховний Суд зазначив, що ситуація, коли держава, користуючись своїм контролем над товариством, не забезпечує проведення загальних зборів або не приймає рішення про виплату дивідендів, але одночасно отримує частину чистого прибутку на підставі спеціального бюджетного законодавства, є виявом зловживання правом. Така поведінка, на думку суду, суперечить принципам добросовісності, справедливості та рівності акціонерів. Таким чином, фактично судом запроваджено і обґрунтовано новий корпоративний стандарт поведінки.

Фактично корпоративна палата зазначає: держава не проводить збори → через це дивіденди не виникають → але сама отримує частину прибутку → потім посиляється на відсутність рішення зборів.

Суд правомірно називає це зловживанням правом. Це дуже сильна цивільністична аргументація.

Саме виходячи із системного тлумачення Закону України «Про акціонерні товариства», ст. 20 Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік», положень Закону України «Про управління об'єктами державної власності» у взаємозв'язку з Рішенням Конституційного Суду України від 22 липня 2020 р. корпоративна палата дійшла висновку про необхідність відступити від правової позиції, сформульованої Верховним Судом у постанові від 06 лютого 2025 р. у справі № 910/13331/23. Новий підхід ґрунтується на тому, що обов'язок сплати частини чистого прибутку у випадках, передбачених законом, виникає безпосередньо із закону і не залежить від прийняття загальними зборами відповідного рішення.

Верховний Суд в особі корпоративної палати фактично визнав існування двох самостійних правових режимів:

перший режим: прийнято рішення зборів → виникають дивіденди → застосовується Закон «Про акціонерні товариства»;

другий режим: рішення зборів не прийнято → спрацьовує ст. 20 Закону про Державний бюджет → виникає обов'язок сплатити частину чистого прибутку.

Таким чином, корпоративна палата Верховного Суду остаточно підтвердила, що дивіденди та частина чистого прибутку є різними правовими конструкціями, незважаючи на їхню спільну економічну основу.

У принципі Верховний Суд і раніше притримувався схожій концепції. Так, у постанові від 04 вересня 2019 р. у справі № 910/10585/18 Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду [15] висновувалося, що законодавство встановлює спеціальний порядок розподілу чистого прибутку господарських товариств з державною участю. Суд зазначив, що хоча дивіденди і частина чистого прибутку є близькими за своїм економічним змістом, ці поняття не є тотожними. На відміну від дивідендів, які виплачуються на підставі рішення загальних зборів, обов'язок зі сплати частини чистого прибутку виникає безпосередньо із закону в разі неприйняття рішення про виплату дивідендів. При цьому виконання такого обов'язку саме по собі не вимагає прийняття рішення про виплату дивідендів і не породжує обов'язку здійснювати їх виплату [15].

Однак раніше такий підхід використовувався проти акціонерів. Тепер же корпоративна палата логічно довела такий підхід до мети реалізації принципу рівності, тобто на користь акціонерів.

Висновки і перспективи подальших розвідок

Проведене дослідження дає підстави для таких *висновків*.

По-перше, рішення Конституційного Суду України від 22 липня 2020 р. у справі № 3–313/2019 стало визначальним етапом трансформації правового регулювання виплати частини чистого прибутку господарськими товариствами, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави. Законодавець, реагуючи на це рішення, запровадив імперативний механізм, відповідно до якого в разі неприйняття рішення про нарахування дивідендів частина чистого прибутку підлягає сплаті не лише державі, а й усім іншим учасникам товариства пропорційно належним їм корпоративним правам.

По-друге, аналіз практики Верховного Суду свідчить про істотну еволюцію підходів до тлумачення зазначених норм. Якщо в постанові від 06 лютого 2025 р. у справі № 910/13331/23 Суд пов'язував виникнення права акціонера на отримання частини чистого прибутку з необхідністю прийняття відповідного рішення загальними зборами, то в постанові палати від 13 квітня 2026 р. у справі № 910/6208/24 цей підхід був переглянутий. Верховний Суд визнав, що у випадках, передбачених спеціальним законом, обов'язок зі сплати частини чистого прибутку виникає безпосередньо із закону і не ставиться в залежність від волевиявлення загальних зборів.

По-третє, палата фактично сформулировала нову правову конструкцію, відповідно до якої існують два самостійні механізми розподілу прибутку акціонерного товариства: корпоративний, що реалізується шляхом прийняття рішення про виплату дивідендів, та **спеціальний**, який застосовується у випадках, прямо передбачених законом, і полягає у виплаті частини чистого прибутку, незалежно від прийняття рішення загальними зборами. При цьому дивіденди та частина чистого прибутку не можуть отожднюватися, хоча обидва механізми мають спільну економічну природу та

спрямовані на реалізацію права учасників товариства на отримання частини прибутку.

По-четверте, суттєвим досягненням постанови палати є розвиток принципів добросовісності, справедливості та рівності учасників корпоративних відносин. Верховний Суд обґрунтовано визнав зловживанням правом ситуацію, коли держава як мажоритарний акціонер, використовуючи контроль над товариством, не забезпечує прийняття рішення про виплату дивідендів, однак одночасно отримує частину чистого прибутку на підставі спеціального законодавства. Такий підхід до оцінки поведінки держави як мажоритарного власника фактично формує новий стандарт поведінки мажоритарного акціонера, що має значення не лише для розглянутої категорії спорів, а й для розвитку корпоративного права загалом.

По-п'яте, дослідження дозволяє зробити висновок, що постанова палати від 13 квітня 2026 р. не лише усунула суперечності у практиці Верховного Суду, а й забезпечила узгоджене застосування положень Закону України «Про акціонерні товариства», законів України про Державний бюджет, Закону України «Про управління об'єктами державної власності» та рішення Конституційного Суду України від 22 липня 2020 р. на основі принципу рівності всіх акціонерів незалежно від форми власності належних їм корпоративних прав.

Перспективи подальших розвідок полягають у комплексному аналізі правової природи частини чистого прибутку як самостійного способу реалізації корпоративних прав учасників господарських товариств, визначенні її співвідношення з дивідендами та іншими формами розподілу прибутку, а також у дослідженні впливу сформованої Верховним Судом правової позиції на розвиток корпоративного законодавства та судової практики щодо захисту прав міноритарних учасників. Окремого наукового осмислення потребують питання поширення сформульованих Верховним Судом підходів на інші категорії корпоративних спорів, у яких реалізуються принципи добросовісності, заборони зловживання правом та рівності учасників корпоративних правовідносин.

Декларації

Внесок авторів. Ю. Юринець — збір матеріалів, огляд літератури, підбір судової практики, джерел, нормативного матеріалу, формування ідеї; Л. Белкін — постановка проблеми, написання тексту.

Фінансування. Дослідження виконано ініціативно, без зовнішнього фінансування.

Конфлікт інтересів. Автори повідомляють про наявність родинних відносин із М. Белкіним, членом редакційної колегії журналу «Університетські наукові записки»: Ю. Юринець є його рідною сестрою, Л. Белкін — його батьком. Інших конфліктів інтересів автори не заявляють.

Використання штучного інтелекту. Автори повідомляють, що використовувалися інструменти штучного інтелекту (ChatGPT) для покращення формулювань без зміни змісту (викладення судових рішень замість прямого цитування). При цьому автори підтверджують, що збереження первісного змісту перевірили особисто. Дослідження виконано самостійно; аргументація та висновки повністю належать авторам, котрі несуть повну відповідальність за зміст статті.

Список використаних джерел

1. Морозов Є. О. Право на отримання дивідендів (09.09.2019). *Блог адвоката Морозова*. URL: https://advokat-morozov.blogspot.com/2019/09/blog-post_15.html (дата звернення: 29.07.2026).
2. Державна дивідендна політика. Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 29.11.2024 р. № 1369. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1369-2024-n#n659> (дата звернення: 29.07.2026).

3. Беяневич О. Про розподіл частини чистого прибутку в акціонерних товариствах державного сектору економіки. *Економіка та право*. 2025. № 4. С. 74–83. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2025.04.074>.
4. Рішення від 22 липня 2020 року Конституційного Суду України у справі № 3-313/2019 за конституційною скаргою Акціонерного товариства «Закритий недиверсифікований венчурний корпоративний інвестиційний фонд «Аванпост» щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзацу восьмої частини п'ятої статті 11 Закону України «Про управління об'єктами державної власності». *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va08p710-20> (дата звернення: 29.07.2026).
5. Кологойда О. Право міноритарних акціонерів на отримання частини чистого прибутку в акціонерних товариствах з державною часткою. *Право України*. 2025. № 12. С. 127–149. <https://doi.org/10.33498/louu-2025-12-127>.
6. Юринець Ю. Л. Сплата частини чистого прибутку господарськими товариствами, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави. *Успіхи і досягнення в науці*. 2025. № 12 (22). С. 594–605. [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-12\(22\)-594-605](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-12(22)-594-605).
7. Якимчук Н. Я., Хапко Ю. Б. Правове регулювання сплати частини чистого прибутку (доходу) державних унітарних підприємств до державного бюджету України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 3. С. 600–603. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-3/138>.
8. Якимчук Н. Я., Хапко Ю. Б., Музика-Стефанчук О. А. Правове регулювання сплати дивідендів (доходів), нарахованих на акції (частки) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність до державного бюджету України. *Соціальне право*. 2022. № 4. С. 86–97. DOI: 10.32751/2617-5967-2022-04-14 <https://soclaw.com.ua/index.php/journal/article/view/1063> (дата звернення: 29.07.2026).
9. Леонов Д. А., Стеценко Б. С. Підприємства державного сектору економіки на ринку акцій в Україні: проблемні питання. *Фінанси, облік і аудит*. Вип. 12 Київ : КНЕУ, 2008. С. 60–69.
10. Політика державної власності. затв. постановою Кабінету Міністрів України від 29.11.2024 р. № 1369. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1369-2024-%D0%BF#n24> (дата звернення: 29.07.2026).
11. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 06.02.2025 р. у справі № 910/13331/23. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125027332> (дата звернення: 29.07.2026).
12. Ухвала Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 07.10.2025 р. у справі № 910/6208/2423. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130922608> (дата звернення: 29.07.2026).
13. Ухвала Верховного Суду у складі суддів палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів Касаційного господарського суду від 13.11.2025 р. у справі № 910/6208/2423. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/131882923> (дата звернення: 29.07.2026).
14. Постанова Верховного Суду у складі суддів палати для розгляду справ щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів Касаційного господарського суду від 13.04.2026 р. у справі № 910/6208/24. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/137374600> (дата звернення: 29.07.2026).

15. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 04.09.2019 р. у справі № 910/10585/18. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84039578> (дата звернення: 29.07.2026).

Редакційна примітка

М. Белкін, член редакційної колегії журналу «Університетські наукові записки», у зв'язку з родинними відносинами з авторами статті не брав участі в редакційному розгляді, організації рецензування та прийнятті рішення щодо її публікації

ENGLISH METADATA

Juliya IURYNETS

Kyiv National University of Construction and Architecture, Kyiv, Ukraine

Leonid BELKIN

Private Legal Practice, Kyiv, Ukraine

Payment of a Portion of Net Profit by Business Companies in Which the State Holds Corporate Rights: The Supreme Court's Position

Abstract. The article examines the evolution of the legal positions of the Supreme Court regarding the payment of a portion of net profit by business companies with state corporate rights in their authorised capital to private shareholders in cases where the general meeting of shareholders has failed to adopt a resolution on the accrual of dividends. The study analyses the interrelation between the provisions of the Law of Ukraine «On Joint-Stock Companies», the Laws of Ukraine on the State Budget, the Law of Ukraine «On Management of State-Owned Property», the Tax Code of Ukraine, and the Decision of the Constitutional Court of Ukraine of 22 July 2020 in case No. 3-313/2019. The article demonstrates that the Decision of the Constitutional Court of Ukraine became the basis for changing the legislative model of legal regulation, according to which, in the absence of a decision on dividend payments, business companies with state corporate rights in their authorized capital are obliged to pay a portion of net profit not only to the State but also to other shareholders in proportion to their shares (participatory interests). It is substantiated that this legislative framework is aimed at ensuring the constitutional principle of equality of property rights holders and preventing discrimination against minority shareholders. Particular attention is paid to the analysis of the Supreme Court's case law. It is established that, in its judgment of 6 February 2025 in case No. 910/13331/23, the Supreme Court linked the emergence of a shareholder's right to receive a portion of net profit with the necessity of adopting a relevant resolution by the general meeting of shareholders. However, in the judgment of 13 April 2026 in case No. 910/6208/24, adopted by the Chamber for Consideration of Corporate Disputes, Corporate Rights and Securities of the Commercial Cassation Court within the Supreme Court, this legal position was reconsidered and departed from. The article substantiates that the Supreme Court has effectively developed a new legal framework according to which dividend payments and payments of a portion of net profit constitute two independent legal mechanisms for the distribution of a company's profit. The first mechanism is implemented exclusively on the basis of a resolution of the general meeting of shareholders, whereas the second arises directly from law in cases specifically provided for by legislation and does not depend on the adoption of a corporate decision. It is demonstrated that, although dividends and a portion of net profit have a common economic nature, they are not identical legal categories. The article concludes that the Chamber of the Supreme Court not only eliminated inconsistencies in judicial practice but also provided a systematic interpretation of the interconnected provisions of corporate, budgetary, and constitutional legislation. An important outcome of the judgment was the establishment of a new standard of corporate conduct, according to which the receipt by the State of a portion of net profit while simultaneously depriving other shareholders of such a right constitutes an abuse of rights and a violation of the principles of good faith, fairness, and equality of participants in corporate legal relations. The findings may contribute to further development of judicial

practice concerning the protection of minority shareholders' rights and improvement of legislative regulation of profit distribution in business companies with state corporate rights.

Keywords: portion of net profit, dividends, corporate law, state corporate rights, Supreme Court, good faith, abuse of rights.

Received: 29 July 2026. **Accepted:** 31 August 2026

Published online: 10 September 2026. **Published in print:** 30 October 2026

Для цитування / How to cite:

ДСТУ 8302:2015: Юринець Ю., Белкін Л. Сплата частини чистого прибутку господарськими товариствами з корпоративними правами держави: позиція Верховного Суду. *Університетські наукові записки*. 2026. № 5 (113). С. 39–49. DOI: <https://doi.org/10.37491/UNZ.113.2>.

APA 7th: Iurynets, J., & Belkin, L. (2026). Payment of a Portion of Net Profit by Business Companies in Which the State Holds Corporate Rights: The Supreme Court's Position. *University Scientific Notes*, (5(113), 39–49. DOI: <https://doi.org/10.37491/UNZ.113.2>.